

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu. séu prin posta
séu prin domnii co-
lectorii.

Nr. 21.

Brasiovu 1. Noembre 1877.

Anulu X.

Sumariu: Notiuni relative la economi'a sociale si la istori'a civilisatiunei in Transilvani'a. (Fine.) — Epistole de ale re-
pausatiloru. (Continuare). — Poesie. — Ratiociniu despre perceptele si erogatele fôndului asoc. trans. pentru literatura rom.
si cultura poporului romanu. — Bibliografia. — Publicarea baniloru incursi.

Notiuni relative la economi'a sociale si la istori'a civili- satiunei in Transilvani'a.

(Fine.)

II.

Dupace aruncaramu acésta cautatura fugitiva pre-
ste immensele thesaure depuse in sinulu pamentului
Transilvaniei, se esîmu la suprafacia spre a o cer-
ceta, fia si numai in fug'a unui trenu pe calea ferata.

In acésta parte a sisthemei Carpatiloru ce se
numesce Transilvani'a, nu se afla nici-unu punctu
care se nîu fia cu 530 de urme mai inaltu decâtu
nivell'a marei adriatice, candu de ex. siesurile plane
ale Ungariei si ale Romaniei abia stau mai susu ca
100 pana la 300 de urme. Diversitatea inaltimiloru
variédia intre punctulu celu mai inaltu care este pis-
culu muntelui Negoiu in districtulu Fagarasiului la
8046 urme si intre valea Murasiului pe inaltime nu-
mai de 550 urme, la punctulu unde ese in Ungari'a.
Acésta situatiune inalta face, cà nici-unu riu din tie-
rile vecine nu póte curge in Transilvani'a si numai
ale sale strabatu cá dintr'o cetate fortificata de po-
teri supranaturali pintre munti la siesurile de prin
pregiuru ale Ungariei si Romaniei. De altumentrea
Transilvani'a are puçine riuri mari, adeca numai Mu-
rasiulu, Oltulu, doue Somesiuri, doue Ternavi si Au-
rari'a séu Ariesiulu; cu atátu mai numeróse sunt rîu-
rile si riuletiele cele rapedi, nepretiuite cá motori pen-
tru scopuri industriali. Balti si lacuri de marime
midiulocia se vedu in asia numit'a Campia a tieiei;
dara lacurile cele mai memorabili cá nescce jocuri ale
naturei sunt pe culmile càtoru-va munti, cumu e
laculu St. Anna in Secuime. 6 lacuri pe muntele Re-
tezatu la inaltime de 6000 urme, câteva pe muntele
Paringulu si altele mai mici in muntii Fagarasiului
pe culmile Olanu, Albi'a, de unde ese Riulu-Dómnei,
Buteanu, Caprarés'a s. a. Apa buna de beutu vei
afla, cu puçina exceptiune, mai preste totu. Este
lucru naturale, cá in una tiéra asia de muntósa re-
lacionile climatice se variedie fórte tare, prin ur-
mare si fertilitatea solului. Càtu tiene valea Mura-
siului de cumu a esitu dintre muntii moldavo-trans-
ilvani pana la versarea sa prin Banatu in Tis'a,
apoi valile Somesieloru si ale Ternaviloru, se face

nu numai grâu si papusioiu, ci prosperédia si viti'a
de viia atátu de bine, in càtu anume vinurile terna-
vene si murasiene din tienuturile Albei, Blasiului,
Medesiului, Cetatiei-de-balta, Sebesiului, au inceputu
a rivalisa cu cele dela Renu. A dou'a zona este, in
care graulu si papusioiulu se face pana la inaltime
absoluta de 2500 urme. De aci in susu pana la
3500 urme nu se mai cocu nici granele, éra si mai
susu in alte trei graduri vegetatiunea se marginesce
la paduri si erbi de munte, bune pentru pascuatiu-
nea viteloru.

Observatiuni meteorologice s'au facutu
relative pana acuma puçine, care inca differu prea
multu dupa regiuni si localitati. Atéta totusi s'ar
potea constata, cà in lunile de érna temperatur'a
media este 1-5250 sub O Reaum., in cele de prima-
véra + 7-4600; vér'a + 15 si tómn'a + 9. Cal-
dur'a cea mai mare cresce vér'a la + 25 pana 32°
R. si érn'a frigulu dela + 12 pana la 26° R. Ven-
turile variédia multu dupa valile si strimtorile de
munti prin care strabatu.

Acestea relatiuni climatice sunt mai preste totu
prea favorabili pentru populatiunile autochtone, éra
strainii suferé in valile Murasiului si ale Ternavei
de friguri, si in muntii meridionali se producu ici
colea multi cretini (ómeni gusiati). Sub acea clima
schimbatiósa albinele nu prea prosperédia, caili cei
mari nobilitati se prefacu successive in cai mocanesci,
ososi, indesati, tari, inse mici, si oile tiegai in sto-
gosie séu tiurcane.

Despre Flor'a Transilvaniei nu amu potea co-
munica ceva mai bunu, decâtu ceea ce aflamu in
prea interesantele opu alu dlui dr. I. F. Schur
Enumeratio plantarum Transilvaniae*) si
in ale professorului M. Fuchs. Botanic'a fusese si in
Transilvani'a una din acelea copile orfane, pe care
o ia cineva de sufletu in lipsa de prunci proprii. De
ani 23 încóce acésta parte a scientieloru naturali in-
cepù se fia cultivata ceva mai seriosu chiaru din
initiativ'a guvernului austriacu, sub ale carui auspicie
a lucratu si dn. Schur pe urm'a lui I. C. Baum-

*) Windobonae 1866.

garten. Asia pana acumu scimu celu puçinu atàta, cà Flor'a Transilvaniei numera in 161 ordini 1040 genuri si in acestea 4622 specii de plante cu varietatile loru, éra bureti vreo 3000 (trei mii) de specii, muschiuri 340, piperige, rogoze, tresthii 279, characee vreo 10, alge 290. Din tóte plantele câte crescu in Transilvani'a se cultiva numai ceva preste 200 de specii, éra celelalte crescu selbatece. S'aru potea cultiva mai multe, pentru-cà este lucru singulariu cu Flor'a acestei tieri, in care affi plante ce crescu pe Alpii Italiei, in Balcanu si in Caucasu, alaturea cu altele din Europ'a centrale, éra pe langa lacurile sarate se vedu plante cá de pe malurile mariloru; in muntii cei inalti plante nordice, si pe delurile din faci'a sórelui vitie de viia cá in Itali'a. Chiaru plante veninoase, adeca ranunculacee, paeoniacee si papaveracee crescu in numeru multu mai mare decâtu se crediuse pana acuma, adeca cu sutele, mai alesu déca la acestea vomu numera si pe cele narcotice, Are inse si plante multe de medicina, unele adstringátorie, altele amaré, aromatice si balsamice, piscátorie, oleiose, dulcege séu dulcii, zacharóse.

Tóte cerealiile si legumele si cele mai multe verdetiuri de bucataria, dóra cu singur'a exceptiune de patlagele vinete, de bame si inca de unele pucine, prosperédia si in Transilvani'a in abundantia, cu conditiune inse, cá solulu se fia cultivatu multu mai bine decâtu spre ex: in Romani'a dincóce de Milcovu, éra gunoiera lui póte lipsi numai in prea pucine locuri. Agrii destinati pentru semenaturi se gunoiescu pe alocurea in 5 ani odata, pe airea in 3 si mai la munte totu la câte 2 ani; dara apoi se si facu gránele cele mai frumoase, éra papusoiulu produce pe valile susu numiteloru riuri câte 2—3 si uneori chiaru 4 tului. Se intielege de sine, cà se-cara, ordiu, risca, meiu, ovesu se facu si in regiunile, unde celoru doue cerealii principali nu le priiesce bine; dara meiu in Transilvani'a se semena numai ici colea cá de curiositate. Maioritatea populatiunei mananca pana acuma pane de grau si de se-cara celu puçinu atàta, càtu si mamaliga; nici chiaru la tieranii mai instariti panaa dospita nu póte lipsi dela mésa. Mamalig'a se mananca mai multu de cina, cu lapte si brandia, in posturi cu zamuri acre, cu pesce, oleiu, cépa si cu mosdeiu ce se face din aliu (usturoiu) si otietu. Canep'a si inulu se cultiva in tóte partile tieriei pana sub pólele muntiloru; mai alesu femeile romane inca totu mai torcu, tiesu si cóse spre a'si inbraca familiile loru, si a vende una parte considerabile din pensarii la negutiatorii cunoscuti sub nume de brasioveni, cari cumpara dela ele si panure de lana cu miile de bucati, cá si straie, tióle, covóra, desagi, traisti, stergarie, merindari, saci si altele multe.

In cele mai multe parti ale tieriei pamentulu se mai cultiva inca totu dupa stravechiulu methodu milenariu de trei campuri, adeca asia, cà una parte a hotarului comunei se prepara pentru semenaturi de

tómna, a dou'a pentru cele de primavéra, éra a trei'a se lasa se pausedie cá ogoru, si totu-odata se fia pre càtu se póte de pasiune pentru vite. Cu acestu methodu si chiaru in mani'a cumplitei iobagii de 104 dile pe anù ce durase pana in a. 1848, populatiunea producea atàtea cerealie, in càtu cu esceptiune numai de locuitorii muntiloru celoru mai inalti de càtra miédiadi si resaritu, nu se simtia nici o necesitate a importatiunei de cerealie din Romani'a, dara si muntenii suferia numai din caus'a lipsei de comunicatiune prin sïosele bune si prin càli ferate. Astadi acea lipsa in anii normali a incetatu mai de totu. Intr'aceea vechiulu methodu de agricultura affa in dilele nóstre adversari aprigi, cari tindu la reforme radicali. Inceputulu l'au facutu càtiva proprietari mari si mai alesu locuitorii cunoscuti sub nume de sasi, care este unu poporu de vitia germana, colonisatu in Transilvani'a de càtra regii Ungariei successive de 700 de ani incóce pentru scopuri religiose si politice, scutitu si ingraditu cu nenumerate privilegii si aparatu adesea chiaru cu armele, investitu indata dela inceputu cu dreptu de proprietate la pamentulu datu loru spre locuintia, prin urmare adusu in starea prea favorabile de a'si desvolta poterile sale intru tóta libertatea, despre care in alte parti ale tieriei, sub presiunea sisthemei feudale nu potea fi vorba. De aici se esplica diferenti'a batetória la ochi a starei economico-sociale la cei 165 mii de sasi, comparata cu starea romaniloru si chiaru cu a poporului magiaru. De una parte libertate deplina, scóle germane multe si bune, corporatiuni cu dreptu de monopolisarea toturoru professiuniloru industriali, necurmata comunicatiune literaria cu patri'a loru matre, lege stricta cá nimeni se nu se póta face preotu fóra gradulu de bacalaureatu si fóra a mai studiá celu puçinu câte doi ani la vreo universitate din Germani'a; de cealalta parte cea mai aspra persecutiune religioasa si nationale, interdicere de a se infintia scóle romanesci, injugarea clerului alaturea cu poporulu, respingere prin legi dela invetiarea si profesşarea artiloru si meseriiloru, éra alaturea robota de 104 pana la 208 de dile pé anu, inposite diverse in bani, in labóre si in sange. Acésta fusese starea lucruriloru pana in an. 1848. De atunci acea stare s'a schimbatu fórté multu; dara nouele relatiuni sociali au intratu intr'unu altu stadiu criticu, din care celu ce nu'si va pregeta cá se'lu studiedie mai de aprópe, va veni in positiune de a'si esplica multe fenomene sociali din timpulu de faci'a si nu se va mira de ex., cà de si Transilvani'a are abia 2,200,000 locuitori, de si acea tíera binecuventata dela natura, ar potea se mai nutrésca celu puçinu inca 1 milionu de locuitori, totusi migratiunea spre Romani'a ia pe fiacare di proportiuni totu mai mari, la care dà contingente nu numai elementulu romanescu, ci si celu magiaru si chiaru celu sasescu, si inca pre càtu mi se pare mie, in numeru relative mai considerabile decâtu celu romanescu.

Totu asia ochiulu ageru alu economistului ar afla causele, pentru care comerçiuulu transilvanu nu pôte prospera. Cele doue cali ferate ajunse cu capetele loru in Transilvani'a, acf inse infundate intre munti, lucra mereu in deficitu, ba dupa cumu credu eu, voru lucra totu asia si dupa-ce se voru inbuca cu ale Romaniei. Intreprinderile industriali mai mari, de si se afla in conditiuni naturali favorabili, totusi numai cãtu vegetéza cá nesce plante exotice sub clima aspra. Industri'a mica de manufacturi si asia numit'a industria de casa, de familia, se afla in periculu de a fi esterminata prin concurrentia straina si prin sisthem'a protectionista a veciniloru.

Nu voiu mai insiste asupra consideratiuniloru de natur'a acestora, ci me voiu marginí numai ale recomanda mai de aprópe attentiunei economistiloru nostrii. Voiu mai adaoge inca numai² unele date statistice.

Din teritoriulu Transilvaniei se considera cá pamentu productivu in cifra aproximativa 8,250,000 de pogone*) de cãte 1600 stanjini patrati. Acelu teritoriu se inpartia pana acuma dupa fertilitatea sa mai mare séu mai puçina, in patru clase principali. In timpulu din urma, dupa-ce se facura óresi-care studie geologice si experimente chemice asupra solului, incepura a'lu despartí in 16 clase. Valórea acestui pamentu se schimba dupa inpregiurari. Eu urmandu statisticeii si esperientiei proprie, voiu lua pogonulu in pretiu aproximativu de 80 florini séu 200 lei n. Este inse de observatu fórté bine, cá acésta valóre aplicata la pamentu de fertilitate analóga, de es. classea I., differe fórté multu, in acelasu timpu, in diverse regiuni ale tieriei dela 100 pana la 700 de franci. In totu casulu, valórea pamentului productivu se pôte computa la 660 mil. flor. séu 1,650,000,000 de franci. Din acelu teritoriu productivu s'ar vení la 1000 de persóne circa 3518 jugere, in casu candu populatiunea intréga s'ar ocupa numai cu agricultura; dara fiindu-cã una parte considerabile de locnitori are alte ocupatiuni, asia populatiunei agricole ii remane in proportiune teritoriu mare de cultivatu, séu si numai de pascutu cu vitele, pre cãtu timpu locuitorii nu se indupleca a le tiené preste totu anulu in staule, patule, bateturi, graduri, cosierie, poieti, cotetie. Asia numite latifundia séu dominie vaste si commasate, in Transilvani'a sunt relative multu mai puçine decãtu in Ungari'a.

Economi'a de vite a Transilvaniei e reprezentata prin urmatóriele cifre aproximative: Cai 200,000. Vite cornute domestice 1 milionu. Oi 2 milióne. Capre 150 mii. Rimatori 600,000. Acestea cifre aru potea se fia neasemenatu mai mari pe langa una economia mai puçinu asiatica. Asia de es. miculu

*) Ceea ce se dice in Muntsnia Pogonu, in limb'a poporului Transilvaniei se numesce Holda, pe alocurea Falce, in terminu oficiale Iugeru (Jugerum) séu Jugu. 1 pogonu intregu, este de 1600 stanjini patr. de Vien'a.

numeru de cai trebue se bata la ochi totororu cari nu sciu, cá poporului agricultoru de sub sisthem'a feudala ii fusese interdisu calaritululu prin legile tieriei; si fiindu-cã legile acelea dominasera preste doi secolu, rigórea loru a trecutu óresi-cumu in sangele populatiuniloru respective; si s'a formatu opiniunea traditionale, cá numai nobilii si orasienii aru avea dreptu se amble calare. Mai este de a se observa, cá prin bellulu civile din 1848/9 numerulu cailor se miciorase fórté, éra urmele acelor devastatiuni se mai cunosc in diverse parti ale tieriei pana in dio'a de astadi.

Intru altele Faun'a Transilvaniei este mai preste totu identica cu a Romaniei, differe numai in unele varietati. Bourulu (Bos urus) a disparutu de totu dinainte cu vreo 100 de ani. Nici cerbi nu se mai vedu (Cervus elephas). Se multiescu inse cu atãtu mai tare bivollu (Bos bubalus). Paseri se afla la 170 de specii, incependu dela vulturulu cenusú pana la ochiu-boului. Din pesci abia sunt vreo 38 de specii. De insecte credu cá nu e mai saraca Transilvani'a, decãtu celelalte tieri dintre Istru si Carpati. De gandaci (carabusi) proprie numiti asia, se numera dupa sisthem'a lui Linné preste trei mii (3000) de specii. Insecte sboratórie hymaenoptere, cumu sunt albinele, vespíi, bongarii etc. se afla vreo 950 specii. Musce pana la 1500 specii. Insecte orthoptere ca locustele, cosasii etc. la 200 specii. Paingini 500. Insecte crustacee cá racii s. a. 400. Vermí, incependu dela lipitori, in specii si varietati nenumerate. Vermii de metase au prosperatu ori-candu s'au tacutu cu ei incercari rationabili. In fine mollusce 161 de specii.*)

Din acésta excursiune mica si rapede facuta preste teritoriulu Transilvaniei, invetiamu celu puçinu atãta, cá acea tíera, care in poesi'a poporului pórtá numele de Elena, de „Ilén'a Cosindian'a, din cositie rosei canta,“ este dotata dela natura cu avutii atãtu de multe si varii, in cãtu déca ea nu ar fi avutu parte in periode lungi de timpuri de sórté prea vitrega, fii si ficele sale aru avea prea puçina trebuintia de a imprumuta producte dela alte tieri. Transilvani'a numera cu tóte acestea pe fia-care anu in inoposite directe si indirecte, in venituri din mine si dominie de ale statului cãte 14 pana la 15 milióne florini**) la thesaurulu publicu. Din contra, sumele ce i se dau dela statu sub titlu de investituri, destinate a fructifica conformu legiloru economiei sociale, sunt asia de modeste, in cãtu déca lumea civilisata le ar cunósce in cifre authentice, nu s'ar mai mira nimeni cá, precumu observaramu si mai in susu, din populatiunea sa nici decumu prea désa, migratiunea totusi incepe se ia proportiuni exorbitante, prin care castiga mai alesu Romani'a, dara perde fórté multu Transilvani'a, a carei populatiune in nici-una parte

*) A se vedé: Handbuch der Landeskunde Siebenbürgens etc. von E. A. Bielz. Hermannstadt 1857. pag. 97—138.

**) Circa 38 milióne franci.

a sa nu e mai desa cá 2300 suflete pe câte 1 miliariu geograficu, candu din contra, in Bohemi'a de es. ajunge pana la 4800, in Belgi'a si Saxon'i'a trece preste 5000.

Amesteculu de nationalitati in Transilvani'a semena multu cu alu Elvetiei si cu alu Belgiei; inse atátu mai multu differu institutiunile loru si gradulu de libertate rationale. Intr'aceea consideratiuni de natur'a acestora vinu in legatura strinsa cu istori'a civilisatiunei nóstre, asupra careia déca voiú mai avea viétia, ve voiú cere domni collegi cuventulu in alta sessiune.

(Elaboratu in 1876).

G. Baritiu.

Epistole de ale repausatiloru.

(Continuare dela Nr. 19. A. Murasienu.)

Voindu a continua cu publicarea acestoru corespondentie, vomu lasa se urmedie aci doue ale lui Andreiu Murasienu din cele multe cate au peritu in a. 1849, dupa cumu arataramu intr'unu Nr. precedente, si din cate am datu eu insumi focului in Iuliu an. 1852, dupace calcasera cancelari'a mitropolitului Alesandru in Blasiu si locuinti'a lui Ioanu Maiorescu in Vien'a. Nu'mi pasá de mine, cá-ci eu mai patísem trei, si eram dedatu cu supraveghiari politienesci, de si eram classificatu la gubernu numai intre cei „politisch bedenklich;“ imi pasá inse fórté multu de Andreiu, care apucase a intra in servitiulu statului cá translatoru, din care cauza mai tardiu amu raritu corespondenti'a pre cátu s'a potutu, atátu cu densulu, catu si cu alti barbati de ai nostrii cati se affá in functiuni publice. Cu acésta ocaziune consciéti'a mea 'mi sioptesce de nou, cá in acestea colóne ar trebui se ocupe locu biografi'a lui Andreiu Muresianu, inainte de corespondentiele sale; cá-ci ori-cate s'au scrisu pana acumu ici-colea din viéti'a lui, acelea nu facu biografi'a lui compusa asia, cá generatiunile succedente noue se cunósca din ea calea, pe care ajunse densulu a se face poetulu bardu alu natiunei nóstre din acésta monarchia, tocma la timpu, la momentele supreme ale regeneratiunei. Eu inse nu me simtiu nici pana astadi dispusu in spiritulu meu asia, cá se pociu depune tributulu amicitiei si alu indelungei mele convietiuiri cu Andreiu Murasienu dupa cumu credu eu cá o merita densulu. Cu tóte acestea, spre a correge celu puçinu unele date eronate ale altora, latíte despre acelu bardu romanescu, voiú insemna la loculu acesta numai cateva, din cate cunoscú de aprópe, si numai dupa aceea voiú trece la puçinele lui corespondentie cate 'mi remasera.

Andreiu Murasienu a fostu nascutu in a. 1814 in cetatea Bistri'i'a din Transilvani'a, unde parintii sei se stramutasera dela una comuna rurale invecinata, alu carui nume l'am uitatu. Parintele seu fusese de profesiune morariu, pe care inse'lu perduse in etate frageda prin mórté prea timpuria. Asia edu-

catiunea lui remasese numai in grij'a nefericitei sale mame veduve, carea 'lu dede mai antaiu la scólele sasesci din locu, éra mai tardiu la indemnulu nu sciú carui preotu si alu protopopului din Bistritia ilu tramise la Blasiu, unde pe langa ce i-se dede pane din fundatiunile vechi, fu susceptu de profesorulu Nicolae Marcu dupa usulu vechiu observatu de catra mai toti profesorii de acolo. Ajutoratu in modulu acesta, Andreiu Murasienu ajunse in facultatea filosofica, de unde meritá a intra in seminariulu diecesanu la facultatea theologica pe cursu de patru ani. Pre candu se affá in anulu alu 4-lea, in Martiu 1838 comun'a bisericesca gr. resariténa orthodoxa dela capell'a Stei Adormiri din Brasiovu in cetate, dupa dimissiunea docentului alu II-lea Ioanu Procopu si departarea sa la Craiova, cerú dela episcopulu Ioanu Lemeni pe Andreiu Murasienu de professoru la nou'a scóla normala romanésca infintiata in casele capellei in fruntea piatiei, cu scopu de a scóte pe tenerimea romanésca din scól'a grecésca si din cele sasesci si a'i da, celu puçinu in cei patru ani de antaiu, educatiune nationale, de care pana atunci nu prea avuse parte. Dupace Andreiu fu dispensatu de alu optulea examenu, vení la Sibiiu, de unde fu adusu la Brasiovu pe spelese comunei susu numite prin subscri-sulu.

Fondulu scolasticu alu comunei romanesci din cetate erá in acelea timpuri asia de saracu, in catu de si se luá taxe scolastice dela 4 pana la 12 florini m. conv. pe anu, totusi comun'a nu era in stare se dea profesoriloru sei salariu mai mare decatu 200 fl. si 160 fl., cumu si cate o locuintia prea modesta. Intre acestea la 1. Ian. 1838 incepuse a se publica Fól'a pentru minte, ânima si literatura, éra in Martiu Gazet'a. Andreiu Murasienu intrá dela 1849 inainte cá collaboratoru la Gazeta pe langa unu honorariu modestu, care inse'lu puneu in stare de a se sustiené bine chiaru si in o cetate destulu de luxósa precumu era Brasiovulu, a'si castiga si cate una carte buna. A fostu inse adeverata provedintia, cá redactorulu si collaboratorulu au inceputu si au continuatu a traí in rara armonia, care dupa unu anu se prefacú in adeverata amicitia. Cetátile comerciali nicidecumu nu suntu apte pentru desvóltarea si prosperarea talenteloru poetice; Andreiu Murasienu face esceptiune dela acésta regula; geniulu seu poeticu s'a desteptatu tocma in acésta cetate prosaica. Dara acésta esceptiune se esplica din alte impregiurari cu totulu independente de populatiunea locale. Andreiu aflase la venirea sa incóce in bibliothec'a redactorului una colectiune bunicica de producte poetice romanesci, originali si traductiuni, castigate Ddiu mai scie pe ce cali, din cele doue capitale romanesci. Poteai se dici cá elu sorbia acelea poesii cu lacomia. Aici audí elu mai antaiu de lord Byron, de Lamartine si Victor Hugo, de Alfred de Musset si George Sand, de Cervantes, Puskin s. a. Aici si la apele minerali invecinate avú elu ocaziune de a

face cunoscintia dela anul 1839 inainte cu spirite frumóse de ale Romaniei, cá Eliadu, cá Moroiu, N. Balcescu, D. Bolintinénu, Boliacu, Nic. Rucarénu, dómn'a Florésca si mai multe altele. Din cumu se pornise Fói'a pentru minte etc. si se latise in tierile romanesci, productele literarie ne venia din tóte partile, ca se dea junelui nostru poetu nutrementu in abundantia. Intr'una de dile, redactorulu care observase de ajunsu propensiunile si poterile productive ale spiritului la amiculu seu, ii dise: „Frate, noi cá publicisti romani avemu datoría nationale se cultivamu una séu doue din limbile neolatine. Éca aci una gramatica italiana, te rogu se cultivi acésta limba senina cá ceriulu Italiei.“ Dupa siese luni Andreiu M. incepuse a traduce din Petrarca, éra de aci incolo isi castigà pe cei mai renumiti scriptori classici italiani. Pentru classiculu germanu Göthe inca avea mare predilectiune. In acelasiu timpu unu amoru, care din cause confessionali remasese pana in 1842 platonicu, ii dedese multe ocasiunii se cugete la relatiunile lui Petrarc'a cu Laur'a sa. In acelu anu apoi se cununà cu Susan'a sa, fic'a mai mica a parochului Vasilie Grecénu dela capel'a locala gr. resariténa, barbatu renumitu de pietatea si bunatatea ànimei sale.

Conversatiuni literarie si scientifique cu barbati de alte nationalitati aveamu la redactiunea foiloru germane si la asia numitulu „Raportu,“ unde se adunà profesori sasesci, unii functionari si renumitulu Ant. Kurtz.

Intre acestea Andreiu in a. 1840 dimissionandu dela scól'a romanésca. din simpl'a causa, cá aceea fiindu pe atunci prea lipsita de venituri, nici acelu micu salariu nu ilu putea da regulatu, trecù la gimnasiulu r. catholicu, fundatu numai cu patru ani mai inainte, totu asia de saracu, inse multu mai regulatu. Alta causa mai fu, cá romanii ai caroru fii la scólele sasesci se primia in acelea timpuri numai pana in sintactica, ii tramitea in numeru considerabile la acelu gimnasiu, unde atàtu directorulu abate Antoniu Kovács, càtu si professorulu Iac. Muresianu (luatu totu din seminariulu dela Blasiu in Octobre 1837) le esplicà studiile in limb'a loru materna; se simtia prin urmare lips'a unui alu treilea professoru. care se fia séu romanu curatu, séu celu puçinu se scia bine romanesc. Pana in a. 1840 furiile magiarismului inca nu apucasera a strabate in partile meridionali ale Transilvaniei, urele nationali inca nu se manifestà cu inversiunarea din anii posteriori; directorulu, barbatu de inalta cultura, nascutu din mama italiana, era inaltiatu mai pre susu de miseriile internationali politice din Transilvani'a, recunoseca dreptulu romaniloru de a se cultiva cá romani, a fi si a remané romani, — pana ce in fine o patí si elu...

In acea calitate de professoru gimnasiale si cá colaboratoru in permanentia la Gazeta, remase Andreiu Murasianu pana in a. 1850, totu-odata amicu nedespartitu alu redactorului, carele intr'aceea i se

facuse nunu, si cá patrinu ii ridicase trei prunci din ap'a santului Baptismu.

Dela a. 1842 inainte valurile politice in patri'a nóstra si in Romania mergea crescùndu, prin urmare si poetulu nostru devenia totu mai seriosu in conceptiunile sale. Elu cunosea tóte dorerile natiunei, le simtia si elu pana in renunchi. In viéti'a sociale mai era inca totu acelu Andreiu veselu si glumetiu, cantaretiu si dantiatoriu de frunte, supranumitu in societatea romanésca de atunci „Gradina de flori,“ dara candu ii venia inspiratiunile sale, disparea dintre noi, si numai in alta di me chiamá la preambulare, spre a'mi comunica vreo lucrare a sa, cá se vedemu, de póte trece séu nu, p'ntre fór-fecile censurei triple. Era greu cu censur'a tripla, cà-ci de si scapai prin una, dara tremurai de inaintea celoru doue, dela Clusiu si Vien'a. De câte-ori ne diceamu unulu altuia: Oh, de amu putea salva nestinse acestea doue mici facióre de céra, inca numai unulu, inca numai doi ani! Trei caletorii intreprinse cu spese grele de càtra redactoru la Vien'a in anii 1839, 1845, 1847 si una la Clusiu in 1845 le scapà viéti'a, pentru cá se aiba ce arde din ele insurgentii ori pe unde le aflasera in 1848/9.

Dupa pacificatiunea tieriei si dupa întórcerea sa din exiliu, in Octobre aceluasi anu sub pressiunea legi martiale, redactorulu fu constrinsu a cere concessiunea noua, pentru cá in Februaru 1850 se si fia trantitu si departatu. Mai tardioru gubernatorulu br. Lud. Wohlgemuth simtinduse pacalitu, cà-ci ascultase de inemicii natiunei romane si 'i sugrumase modest'a pressa, si vediendu cá redactorulu nu vrea se'si retraga nici-unulu din cele optu puncte, cu care fusese inculpatu, cautá unu altu redactoru. Intre candidati era si Andreiu Murasianu. Elu inse renunsiandu si la professoratu, concurse pentru postulu de translatoru la guberniulu c. r. provinciale din Sibiiu, care i se si dete. In acea functiune omoritória de spiritu stete densulu cu modest'a plata de 840 fl. pana in Aprile 1861, candu apoi inpreuna cu alti functionari nenumerati fu pusu in disponibilitate, inse — ca si mai toti ceilalti cu plat'a intrég'a, séu déca le mai placea, pe langa escontentare (Abfertigung) cu plata pe doi ani, ceea ce face onóre gubernului austriacu de atunci. Curendu dupa aceea Andreiu fu chiamatu totu in calitate la translatoru la Clusiu. Dintr'o scrisóre a sa se voru vedea causele, pentru care densulu a refusat acelu postu.

Din acea epoca, melancoli'a in care dedese A. Murasianu mai de inainte, crescea treptatu si trecea vediendu cu ochii in monomania, insocíta de misanthropia, indreptata chiaru si contra persóneloru, pe care le iubise mai multu. Toti càti ilu iubia — si cine nu iubise pe Andreiu Murasianu? — se incercá, intocma cá si la Avramu Iancu, se descopere adeverat'a causa a desastrului terribile. Unii cautá reulu in relatiuni familiare si anume in mórtea ficei sale de 14 ani, pe care o iubise preste mesura; altora li

se parea că'i venise reulu dela nepazirea regulorū dietetice; alții credu că certele confessionali îi secesera sufletulu, că-ci acelea ilu persecutasera inca si pe patulu mortiei; alții altele. Dupa noi, Andreiu Murasianu a suferitu de morbulu nostru nationale, carele este: illusiuni perdute, illusiuni nobili, sublīmi, sacre, deca ele s'aru fi potutu realiza, pre candu ne imaginaseramu ca se va intempla precumu doriāmu noi. Vai, de ar fi reflectatu Andreiu macaru numai odata in anii din urma, că sementiele aruncate de elu s'au prinsu si că au se crēca in arbori că stejarii seculari, totu atātea monumente inmiitu mai gloriose decātu acela care i se totu proiecta de 14 ani, fora a i se pune la capulu mormentului din Brasiovu, ale carui urme au se dispara in un'a serie de ani.

Cele doue scrisori ale lui Andreiu Murasianu imi fusesera adressate la Cernauti, dupace se intorsesese dela Ploiesci, unde fugise si densulu in 10/22 Martiu cu famili'a sa si cu a mea de inaintea vendettei insurgentiloru. Catu spiritū humoristicu in acestea doue epistole, de si scrise dupa mari lipse si suferintie de patru luni, si cāta melancolia, in cele cu 11 ani mai tardie!

Brasiovu 8/20 Augusta 1849.

Clarissime Domine!

Eri amu sositu dela Ploiesci; de sine se intielege „per varios casus“ adeca sanatosi, dar' avuramu unu talhariu de carausiu dela Brebu si atāta m'a necajitu in feliuri de moduri, pana ce la „fruntea lui Vasiu“ ilu si batui romanesce, adeca Burbea George din Schiaiu îi trase trei, eu doue lovituri cu ciubuculu. Nasi'a mea e sanatosā pe langa tōta desperati'a că nu'i mai scrii nimicu. M'amu silitu a' face totu glume, scii d-ta de ale lui Todorache Ciurcu, ca se le aducu se rida. Hieronimu are mare necasu cu esirea dintiloru. In Ploiesci amu chiamatu pe dr. Vásárhely, care îi prescrise niste gumī in apa, si ne-a spusu, că n'are altu-ceva, decātu dorere de dinti. La plecarea éراسi l'am chiamatu, intrebandu'lu de po temu pleca, si mi-a disu, că tocma este de trebuntia pentru baietielu, că se schimbe aerulu, că-ci clim'a Ploiestielui e prea ferbinte pentru elu. Asia amu si facutu si sambata sér'a adeca in 6/18 eramu la d. Vaszits*), care dupa cum scii, ne-a primitu cu tōte ce au avutu; l'amu intrebatu si pentru baietielu, si imi dise că are bōl'a dintiloru. Acestea numai pentru aceea ti le insemnu asia pe largu, că-ci sciu ce dragu iti este acelu pruncu. Leontin'a mea inca a tostu bolnava in Ploiesci. Me vei intreba: de ce n'am pornitu acasa? Nu ne da man'a, că-ci pe la noi mai era furtune. Scurtu, acumu suntemu acasa, si ce

n'amu dusu cu noi, amu aflatu totu, ér' ce amu dusu cumu scii, ne-au furatu schitii. Aici e pace, liniste. Romanii lupta pentru binele romaniloru de se rupu. Pe aci era se incēpa Gazet'a nōstra. Me indemnara si pe mine. Eu le respunsei, că de asiu avea voia dela dta, pe care te cunoscu de sietu alu acelu organu, si norma dupa care se urmediu, bucurosū asiu face-o, dar' ne-avendu acēt'a, imi socotescu de peccatu a cosi in holda straina. Dar' daca au d-loru voia, le-amu spusu se-si cēra concesie dela guvernū, si se-si infintiedie jurnalu cumu le place. Dle. eu iti scriu prin Bistritia, nu sciu inse pe unde se'ti trimitu cartile la timpulu seu, si me temu si de censurā. Totu asia si cu Moldov'a si Tier'a Muntēnsca. La Madam'a Sturdza o se'i trimitu exemplariulu la Roman*). N'am cumu se'ti multiamescu pentru ingrigirea ce ai pentru mine si pentru curagiulu ce'mi faci pe viitoriu. Cu profesoratulu nu se facū nici o schimbare, ne tragemu lefile ca mai nainte, inse in bancnote austr., că-ci auru si argintu nu se mai vede in Brasiovu, incatu taiāmu tiedulele in 4 si asia ne cumparamu cele de lipsa. De Ploiesci nu'ti mai pomenescu nimicu, că-ci de facia vomu vorbi mai pe largu, scii colo la mōr'a de harthia. Amu multe amerunte se'ti spunu, dar' nu e timpulu acumu. DD. fratii Hurmuzachi le sarutu manile pentru mult'a bñnatate ce aratā cu dta si cu totu genulu romanu. M'asiu roga se'mi faca o insciintiare a cartii mele in multu laudatulu d-loru diurnalū, de care au inceputu a tremura ciocoi din Valachi'a si Moldavi'a; dar' si sasii dintre noi. Nu'ti mai insiru nimicu, că-ci vedi bine, că inca sunt confusu de greutatea drumului, fara 'ti spunu, că eri amu ingropatu pe Maurer Mich., provincialu comisariu, si totu erf amu asistatu la trecerea celoru 3000 prizonieri magiāro-rebeli, pe cari îi trecu prin Valachi'a la d-vōstra in Cernauti. Te sarutu de mii de ori si te asteptū cu nerabdare, Margioliti'a nu iti scrie, că n'are timpu, fiindu ocupata cu asiedierea trebiloru casnice. Inca odata te rogu, arata din parte'mi cele mai profunde semne de reverintia d-loru fratii Hurmuzachi, remanedu

Alu dtale A. M.

Brasiovu in 10 Oct. c. n. 1849.

Clarissime Domine!

Amu primitu scrisōrea dtale din 1 Oct. ce o privescu dreptu respunsu la a mea din 20 Augustu, si me grabescu a'ti da si eu declarare la tōte cate imi scri.

Ce se atinge de Gazeta, mi se pafe că nu ne-amu intielesu bine, pōte că eu ti-amu scrisu confusu. (Aici urmēdia cateva passage de natura strictu pri-

*) Pe atunci directoru de carantina.

Not. Red.

*) Adeca dōmn'a Elisa soci'a lui George Sturdza dela Dulcesci langa Romanu, nascuta Hormuzache. Not'a Red.

vata, care n'au nici unu interesu pentru altii). Fii sanatosu si vina acasa, apoi reincepe-o, ori cassaza-o pentru totu-déun'a, si te apuca de alta paine. Eu din parte'mi me voiu bucurá totu-déun'a, candu te voiu sci in viétia, sanatosu si neseparatu, fiindu siguru cà de te-ai afla ori in care coltiu alu lumei, mergundu'ti trebile bine, iti vei aduce aminte si de mine.

In privinti'a cartii mele iti trimitu titlulu, macaru-cà in impregiurarile de facia, candu tóta lumea e saraca, fôrte pucina sperantia amu cà'mi voiu reintôrce macaru ce amu spendatu cu tiparirea si brosiurarea. Tocma lucru la o poesie (imitatie) in privinti'a cartii mele. Subietulu ti'lu potu spune, cà-ci sciu cà nu o vei deochia. Unu omu saracu avea numai o gradina, si intr'aceea unu pomu, care aducea fructuri faimóse in totu tienutulu. Unu vecinu pretinu bunu (pricepi) ii da sfatu, cá se'si cumpere o corfitia si se duca póme de acelea tocma la curtea Siahului dela Persi'a, cà-ci isi va luá plata indiecitu. O face omulu saracu; Siahului ii placúra pómele. Pe candu ascepta acumu bietulu gradinariu cá se'i dea ceva, ilu aduce draculu pe Siahu, incungiuratu de toti ministrii tocmai in salonulu acela, unde se afla elu asteptându respilat'a ostenelei. Dar' din intemplanare vede intre ministrii regelui unu piticu atatu de deformu, incatu pe bietulu omu ilu imfla risulu. Dar' a datu de dracu, cà-ci piticulu era ministru trebiloru din launtru, si'lu afunda dar' intr'o prinsóre, unde siediu pana in var'a viitóre, candu regele intrebandu dupa póme de acele, afla tóta istori'a nefericitului. Deci ilu chiama inainte si'lu intréba ce poftesce dreptu respлата pentru póme si pentru timpulu petrecutu in prinsóre. Tieranulu respunde: Maiestate! Se'mi dai unu toporu, nitica sare si unu alcoranu. Cu toporulu se taiu radacin'a pomului, cu sare se o presaru, cá nu cumva se mai resara, si pe alcoranu se me juru, cà nému de némulu meu nu va mai veni cu póme la curtea dela Teheran. Acésta amu de gandu se o publicu si eu in vr'unu jurnalulu romanu, dar' ceva mai tardiu, cà-ci inca n'amu terminatu.

„Icón'a creșterei rele cá unu indreptariu pentru ori care parinte intieptu, prelucrata pentru romani dupa principiile renumitiloru barbati Saltzman si Han tiparita la Brasiovu.“ Din 10 unulu este alu vendiatorului.

Ce se atinge de venirea dtale acasa, éta pareerea mea si a d. Vasici. Daca dta esti deplinu liberu, scóteti pasaportu din Cernautiu pe numele dtale, ori pe altulu; tocmesce'ti carausi pana in Bistritia, si inca de ai putea șasu bistritiénu, cà-ci ambla destui pe la Cernautiu. Ér' din Bistritia o póti luá ori pe la M. Osiorheiu, ori pe la Sibiiu, ori pe la Clusiu. Drumulu este pré siguru dle. Din Brasiovu pana in Bistriti'a au fostu in septeman'a trecuta mai multi brasioveni si nu au patítu nimicu. In minutulu candu iti scriu aceste, sta langa mine unu bistritiénu, care mi spune, cà se n'ai habaru de drumu. In 7 Sept.

st. n. sosi la Timisiu unu dr. de contumatiu tocma dela Dukla din Galiti'a; au trecut prin Cernautiu, Bistriti'a, M. Osiorheiu si au ajunsu la noi sanatosu. Totu in 7. Sept. mai scoseu pasportu pentru fratele dtale Iositu, ca se mérga acasa la parinti, carii suntu sanatosi. In timpulu revoltei au fostu tóta famili'a dtale la Iancu. Vorbiiu cu unu negutiatoriu pestianu, care tocma isi scotea pasportu pentru Pesta, si imi spuse cà merge prin Bistriti'a-Cernautiu-Vien'a-Pest'a. Pentru de a te reintôrce prin Moldo-Romani'a, nu e vorba. Cà-ci acum'a de ti-amu si scóte pasportu cumu ai disu, cine ne sta bunu cà boierii nu'ti voru face vre-o insulta; noi carii amu fostu pe afara, le scimu tóte machinatiile. Asia dar dta nu mai intardiá, ci vina prin Bistritia, cà-ci altu-feliu sarman'a Marghiól'a se usca pe pitióre. La Hieronimu ii este mai bine. In 21 de dile dela datulu scrisorei acesteia te asteptamu.

Dle! amu trimisu in lun'a trecuta o scrisóre la On. Redactie cu rugare, cá se ne trimita 10 esempl. semest. II. din Bucovin'a si ii insemnasemu cateva nume; de atunci se mai aflara trei insi cu dorintia de a le primi. Spune dloru redactori, cà ii salutu cu reverintia si cà le voiu mai trimite abonenti, pentru cà cu articuli carii esira in acelu jurnalulu ne rapescu pana la ceriu, la care dupa cumu vedu din stilu, iai si dta parte insemnatóre. Alu d-tale A. M.

(Va urmá).

Vomuu trece!

Vomuu trece largulu fluviu cu maluri uriasie,
Cu valuri aurii,
Si stégurile nóstre voru faltai trufasie
Pe forturi si giamii!

Vomuu trece! — Umbr'a désa a ceteloru vitedie
In cruntulu loru aventu,
Va 'ncinge pe vrajmasiulu, pititu in meteredie
Cá nóptea de mormentu.

Vomuu trece! — Bate césulu — unu césu de doue vécuri —
Alu resbunarii césu!
Si tunulu ilu vestesce la surdii din sangiacuri
Cu-alu mortii aprigu glasu!

Vomuu trece! — Ei trecura ca stoluri de locuste,
Unu síru de negri ani,
Cu jafu, omoru, insulte, — si capete-auguste
Ne-au spartu acesti tirani!

Vomuu trece! — Rendulu nostru soscesce plinu de spaima
Ca trasnetu din seninu,
Si totu ca 'n alte dile, cu vechi'a nóstra fama,
Venimu, cumplitu vecinu!

Vomuu trece! — Si spala-vomu cu sangerosu diluviu
Celu mai murdaru trecutu.
Ér voi, — si voi veti trece ca und'a cestui fluviu . . .
Candu noi vomu fi trecutu!

1877, Iuliu 7.

V. D. Paunu.

I n t r a t e

Nr. curente		fl.	cr.
1	La adunarea generale a XV. ținuta în Sibiiu în 10, 11 și 12 Augustu 1876 au ramasu în restu		
	In anulu curente 1876/7 au intratu:		
2	Tacse dela membri fundatori și ordinari pe anulu acesta		
3	" restante din anii trecuti dela membri ordinari		
4	" anticipative pentru anulu viitoriu		
5	Pentru diplome		
6	Legate testamentarii dela dn. Teodoru Mutovski din Pesta după solvirea postportului		
7	" " " dn. George Grabovski " " " "		
8	Oferte, colecte și tacse dela membrii ajutatori		
9	Unu venitu curatu dela unu balu ținutu cu ocașiunea adunarei generale din anulu trecut		
10	Dela desfintiat'a societate de lectura „Sentinel'a romana“ din Gratiu		
11	Pentru mosi'a daruita de repausatulu parochu I. Gallianu și venduta, împreuna cu arend'a intrata		
12	Interese după obligat. de statu, prioritati și actii de drumulu feratu și actii de ale instituteloru publice		
13	S'au scosu din cass'a de pestrare Albin'a capitale și interese, din care o parte ér' s'au capitalisatu		
14	S'au elocatu succesive de nou în acea cassa de pestrare		
15	Pentru o obligatiune urb. ung. sortata		
16	S'au cumperatu obligatiuni urb. trans.		
17	Pentru aurulu și argintulu schimbatu în BN.		
18	Prenumeratiune la fôia asociatiunei dela adunarea gen. din anulu trecut până la finea Decemvre 1876		12 25
19	" " " dela 1. Ianuariu 1877 până astadi		344
	Sum'a intrateloru		

E R O G A T E

20	Secretariulu I. remuneratiune pentru redactiunea foiei asociatiunei din		400
21	" II. din onorariule anuale de		300
22	" " pentru acoperirea speseloru cancelariei		150
23	O remuneratiune cassariulu		200
24	" bibliotecariulu		50
25	Unui actuariu din		150
26	Servitoriulu cancelariei din simbr'i'a anuale de		160
27	Chiria anuale pentru cancelari'a comitetulu din		100
28	Stipendia: pentru unu studentu la academi'a comerciale în Vien'a din		300
29	" " comercialii Vasile Stinghe și Aurelu Bourza în Brasiovu		140
30	" " realisti Aurelu Bunea în Brasiovu și Aurelu Popescu în Deva din		140
31	" " preparandi Ales. Gaia în Blasiu (și rat'a a 4-a din anulu trecut) și N. Pane în Sibiiu din		120
32	" " agronomistu Ioane Moga în Mediasiu din		120
33	" " gimnasistu Emiliu Viciu din fundatiunea „Marinovicu“ din		60
34	" " Vasiliu Popu din fundatiunea anonima „Doboca“ din		60
35	Premie pentru invetiatorii Ios. Morariu în Feldiora și Nicolae Popu în Ohaba din		40
36	Ajutôria pentru scôle din Metropoli'a Blasiulu și a Sibiiulu și Episcopi'a Gherlei din		400
37	" " 6 sodali de osebite meserii, care s'au facutu maiestrii		150
38	" " 20 invetiacei de osebite meserii din		250
39	Spese estraordinarie pentru comitetu din		300
40	Pentru carti, gazete vechi cumperate, opuri legate și mobiliu pe sêm'a bibliotecii din		80
41	Interese radicate și totu de odata capitalisate în cass'a de pestrare „Albina“		
	Capitalele scôse din cass'a de pestrare „Albina“		
42	Banii elocati succesive în acea cassa de pestrare		
43	Anticipatiuni directiuniloru cercuali pentru spese estraordinarie din		160
44	Unu ajutoriu ascultatoriulu de filosofia în Vien'a Teodoru Ceontea } preliminaru de adunarea generala din		
	" imprumutu " " " " " " } anulu trecut		
45	Spese de calatoria din creditulu deschisu pentru sectiuni scientifiche		
46	Obligatiunea urb. ung. sortata sub Nr. cur. 15.		
47	Pentru obligatiuni urb. trans. cumperat. sub Nr. cur. 16.		
48	S'au datu tehniculu Nicol. Neamtiiu în Vien'a unu ajutoriu		
49	S'au datu dlui Iakab Elek pentru dreptulu de a traduce opulu seu în limb'a romana înca o remuneratiune de		
50	Argintulu și aurulu schimbatu sub Nr. 17. se petrece ca atare		
51	Anticipatiune pentru edarea foiei asociatiunei până la ultim'a Decembre 1876		68 25
52	" " " " " " și de atunci până la acêsta adunare generale		660
	Sum'a intrateloru și a esiteloru		
	Detragându erogatele		
	Remane la adunarea generale a XVI. în restu		

I N T R A T E														
Banco-Note		Argintu		A u r u			Cass'a de pa- strare		Banc'agen. Tran- silv. si Albin'a.		Obligatiuni de statu		S u m ' a	
florini	cr.	florini	cr.	bucati	florini	cr.	florini	cr.	florini	cr.	florini	cr.	florini	cr.
103	14	—	—	—	—	—	4911	30	3600	—	55492	50	64106	94
495	—	—	—	—	—	—	—	—	900	—	310	—	1705	—
1073	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1073	—
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—
22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—
515	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	515	65
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
154	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154	61
42	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	25
8	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	78
1778	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1778	39
2192	66½	500	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2692	16½
615	67	—	—	—	—	—	417	25	—	—	—	—	1032	92
—	—	—	—	—	—	—	2580	—	—	—	—	—	2580	—
104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210	—	210	—
541	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	541	32
356	25	—	—	1 galbinu	5	—	—	—	—	—	—	—	361	25
8317	72½	500	50	1 galbinu	5	—	7908	55	4500	—	56012	50	77244	27½

E R O G A T E

400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
139	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	99
139	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	99
135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—
400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—
150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—
120	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	93
69	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	91
417	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	417	25
—	—	—	—	—	—	—	198	42	—	—	—	—	198	42
2580	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2580	—
240	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	30
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	105	—
150	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	16
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
—	—	500	50	1 galbinu	5	—	—	—	—	—	—	—	505	50
728	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	728	25
8317	72½	500	50	1 galbinu	5	—	7908	55	4500	—	56012	50	77244	27½
7911	78	500	50	1 galbinu	5	—	198	42	—	—	105	—	8720	70
405	94½	—	—	—	—	—	7710	13	4500	—	55907	50	68523	57½

Nr. curente

E R O G A T E

fl. cr.

Specificatiunea acestui restu

a) In bani gata BN. si meruntu	:	:	:	:	:	:	:	:	:
b) " 7 libelle de cassa de pestrare la institutulul „Albina“	:	:	:	:	:	:	:	:	:
c) " 42 actii de ale bancei gen. „Transilvani'a“	:	:	:	:	:	:	:	:	:
d) " " institutulul „Albina“	:	:	:	:	:	:	:	:	:
e) " 3 obligatiuni de Loteria ex 1860	:	:	:	:	:	:	:	:	:
f) " 41 " de statu unificate	:	:	:	:	:	:	:	:	:
g) " 1 " " " vinculata	:	:	:	:	:	:	:	:	:
h) " 107 " urb. transilvane	:	:	:	:	:	:	:	:	:
i) " 8 " " ungurene	:	:	:	:	:	:	:	:	:
l) " 1 " " bucovinene	:	:	:	:	:	:	:	:	:
m) " 26 Prioritati de drumulu feratu trans. I.	:	:	:	:	:	:	:	:	:
n) " 1 Actia " " " " "	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Dupa aci alaturatulu conspectu compusu conformu decisiunei adunarei generale a XII-ea din anulu 1872 punctu XXVI. a protocolului respectivu si scontratu prin comitetu.

Sum'a restului deasupra

B I L A N T I U.

In anulu trecut au remasu in restu	:	:	:	:	:	:	:	:	:
In anulu acesta au intratu venitu curatu	:	:	:	:	:	:	:	:	:

La olalta cu restulu din anulu trecut

Chieltueele au fostu	:	:	:	:	:	:	:	:	:
--------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Detragundu acestea erogate remane la adunarea gen. a XVI. in restu

Combinandu restulu din anulu trecut cu celu din anulu curente se arata unu crescementu de . . . . .

Active. La despartimentulu cercuale XXI (Sighisiór'a) 42 fl. 25 cr., la tehniculu Bas. Mihailu Lazaru unu imprumutu de 260 fl., la silvanistulu Pintea Ternaveanu unu imprumutu de 60 fl. si la ascultatoriulu de filosofia Teod. Ceontea unu imprumutu de 50 fl. in suma

Deposite. Se afla in 3 libelle ale cassei de pastrare in Sibiiu si anume: 353 fl. 6 1/2 cr. ai fostului comitetu nationalu din anulu 1861. — 314 fl. 58 1/2 cr. pentru eternisarea poetului Andreiu Muresianu si 25 fl. depusi de inteliginti'a districtului „Cetatea de petra“ cu interesele conveninde dupa acestea capitale dela timpul elocarei din aceea cassa de pastrare

Membri fundatori au avutu asociatiunea in anulu trecut	:	:	:	:	:	:	:	:	84.
--	---	---	---	---	---	---	---	---	-----

In anulu acesta au intratu

Dn. Ioane Macellariu jude reg. singulariu in Mercurea	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" George Boieru c. r. locotente primariu pens. in Vaadu	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" Dr. Nicolae Mandrea judecatoriu la curtea de justitia in Bucuresci	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
Ilustritatea Sa Dn. Episcopu alu Gherlei Mihailu Pavelu	:	:	:	:	:	:	:	:	1.

Sum'a membriloru fundatori . . . . . 88.

Er' membrii ordinari cu capitalu depusu de 100 fl. au fostu	:	:	:	:	:	:	:	:	92.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----

In anulu acesta au intratu

Dn. Amosu Francu jude reg. in Miskoltiu	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" Sigismundu Borlea avocatulu in Bai'a de Crisiu	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" George Secula jude reg. in " "	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" Gabrilu Manu avocatulu in Désiu	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" Servianu Popoviciu Barcianu ases. la tabl'a reg. in M. Osiorheiu.	:	:	:	:	:	:	:	:	1.
" Basiliu Popu de Harsianu avocatulu in Sibiiu	:	:	:	:	:	:	:	:	1.

Sum'a membriloru ordinari pentru totu de una . . . . . 98.

Dintre ceialalti d-ni membri ordinari au solvitu tacesele pe anulu curente 1876/7 cumu urméza:

57 membri ord. tacsu pe anulu curente	:	:	:	:	:	:	:	:	:
9 " " atatu tacsu pe anulu curente, catu si restantii	:	:	:	:	:	:	:	:	:
131 " " numai restantia pe anii trecuti	:	:	:	:	:	:	:	:	:
2 " " anticipatiune pe anulu venitoriu	:	:	:	:	:	:	:	:	:

412 25

E R O G A T E

Banco-Note		Argintu		A u r u			Cass'a de pastrare		Banc'a gen. Transilv. si Albin'a.		Obligatiuni de statu		S u m ' a	
fiorini	cr.	fiorini	cr.	bucati	fiorini	cr.	fiorini	cr.	fiorini	cr.	fiorini	cr.	fiorini	cr.
405	94 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	405	94 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	—	7710	13	—	—	—	—	7710	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4200	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	4500	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	300	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7600	—	7600	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450	—	450	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39322	50	39322	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1785	—	1785	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1050	—	1050	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5200	—	5200	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	200	—
405	94 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	7710	13	4500	—	55907	50	68523	57 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64106	94
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9151	00 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73287	94
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4764	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68523	57 ¹ / ₂
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4416	63 ¹ / ₂

Sibiu 29 Iuliu 1877.

Const. Stezariu mp.
 capit. in pens. si cassariu alu asociat.
 Dr. A. Brote,
 controloru.

Subscris'a comisiune esmisa din partea presidiului Nr. 197 pres. din 24 Iuliu 1877 conformu decisiunei adunarei gen. din anulu 1872 Nr. XXVI., alu protocolulu respectivu, pre bas'a jurnalulu si a acestui conspectu accludatu au scontratu cass'a asociatiunei, si relativu la hartiile de pretiu susu-insemnate, combinandu acestu conspectu cu celu din anulu trecutu cu privire la Serii, Numeri, Cuponi si valóre, luandu in revisiune si celea de nou intrate in anulu acest'a, precum si restulu in bani gata, le a aflatu pre tóte intru totu consumatórie, in ordine si presente.

Sibiu 30 Iuliu 1877.

P. Dunc'a.

I. Hann'a

V. Romanu.

Adunarea generala a asociatiunei transilvane, tienuta in Blasiu la 5—7 Augustu a. c. sub Nr. prot. XIII., aprobandu acestu ratiociniu, se dà prin acést'a absolutoriu respectivulu ratiocinante.

Sibiu la 15 Septembre 1877.

Iacobu Bolog'a.

BIBLIOGRAFIA.

Documente privitoare la Istoria Românilor, culese de Eudoxiu de Hurmuzachi. Publicate sub auspiciile Ministeriului Cultelor și alu Instrucțiunei publice. Volumulu VII. 1750—1818. București, 1876. Din stabilimentulu in artele grafice Socecu, Sander & Teclu. Formatu folio micu, cu litere merunte garmond, pag. 584. Coprinde 299 documente de interesu supremu pentru istoria Bucovinei, a Transilvaniei, a Moldovei și in parte a Galitiei. Partea cea mai mare a documentelor sunt acte diplomatice și relațiuni oficiale scrise in limbele german'a, frances'a, italian'a, latin'a. Indata dupa titlu avemu portretulu lui Grigorie Ghica, celui asasinatu de turci, și sub portretu facsimile alu subscripțiunei sale.

Mare lucru este acésta carte data in manile nu numai ale publicului romanu, ci in ale celui europénu preste totu. Din vast'a colecțiune de siepte volume de documente remase natiunei de prea fericitulu barbatu eruditu Eudoxiu Hormuzache, se află cu cale a publica mai antaiu pe alu sieptelea volumu și apoi a continua cu celelalte siese, precumu se și face. O de aru sci romanii, ce thesaure jacu in acésta colecțiune! De vomu mai avea viétia, noi vomu reveni la deus'a.

Pretiuulu nu e pusu pe acestu volumu; nu pripemem, de ce nu.

— Les Roumains du sud, Macedoine, Thesalie, Epire, Thrace, Albanie, avec une carte ethnographique. Par Nic. Densusianu et Frédéric Damé. Dépôt. Paris Manginot-Helitasse. Bucarest Ios. Szöllösy. Format lex., pag. 67. Multe pucine cate au scrisu strainii și romanii despre macedo-romani, adunate la unu locu, nu sunt nici decumu in stare de a da idea exacta, necumu despre starea generale de civilisatiune a acelei portiuni considerabile de romani, dara nici macaru despre numerulu lor, și in acestu punctu nici dd. Densusianu și Damé nu au fostu in stare se ne dea ceva mai bunu, decatu cifre prea multu differitorie, adeca dela 1 milionu pana la 2,000,000. Este de prisosu a numera obstaculele evaluarei numerului, candu acelea sunt cunoscute toturorù cāti sciu ce insemna a fi dominati de barbari. Cu tôte acestea publicatiunea de facia considerata din alte puncte de vedere, are unu mare meritu, și nu ne indoimu, că mai alesu publicistii straini, pentru carii semena a fi scrisa, voru sci a se folosi de dens'a.

— Cercetari asupra proverbelor romane, (cumu trebuescu culese și publicate). Studiu criticu și bibliograficu, de G. Dem. Teodorescu. București, 1877, 8°, pag. 107. Scriitoriulu luà indemnu a da la lumina acésta lucrare a sa dela Proverbele Romanilor adunate și edate de I. C. Hintiescu. Sibiuu 1877. Dn. Teodorescu nu afla destule

cuvente spre a recomanda literatiloru romani culegerea de proverbe, că și de poesii popularie, de glume, cimilituri, idiotismi, jocuri și alte deprinderi ale poporului; descopere unele defecte in colectiunea dlui Hintiescu, dara nu'lu tractédia in modu asia de brutale, precumu facù scól'a dela Iasi, despre care se dice, că ar traí in fantasi'a, că și cumu numai aceea ar fi bunu și folositoriu, ce ese dela ea. Citindu critic'a lui Teodorescu ori-ce omu literatu, bine crescutu, scutitu de vanitate și pisma, va cunósce prea usioru, că publicatiunea dlui Hintiescu că fôrte folositória, merita cu atátu mai multu recunoscinti'a nóstra, cu cátu dsa că filoromanu facù aceea ce romanii nascuti n'au facutu pana acumu, decátu numai Ant. Panu, carele nici acela nu fusese romanu de nascere, ci bulgaru romanitu. Noi romanii ne indopamu cu câte 4—5—9—10 limbi straine, éra thesaurele ei cele mai pretiósse le damu de o parte că pe nesce vechituri. Se ferésca Ddieu că se nu ne caimu odata. (Va urma).

Publicarea baniloru incurși

la fondulu asociat trans. pre tempulu dela 15 Sept. pana la 15 Octobre 1877.

1) Prin directiunea despart. cerc. alu Sighisiórei (XXI) s'au tramisu:

Dela dn. Demetriu Perti'a tacs'a de m. ord. nou pre 187⁷/₈ și pentru diploma 6 fl. — Dn. Iónu Gheaj'a tacs'a de m. ord. nou pre 187⁷/₈ 5 fl. — Dn. Basiliu Cernea tacs'a de m. ord. nou pre 187⁷/₈ 5 fl.

2) Dela dn. proprietariu in Resínariu Petru Hoadrea tacs'a de m. ord. pre anii 187²/₃, 187³/₄ și 187⁴/₅ 15 fl. — Dn. Andreiu Medanu, asesoru in Siomcut'a mare tacs'a pre 187⁶/₇ 5 fl.

3) Prin directiunea desp. cerc. alu alu Brasiovlui (I) s'au tramisu:

Dela dn. Mihailu Stanescu tacs'a pre 187⁶/₇ 5 fl. — Dn. protopopu Iosifu Baracu tacs'a pre 187⁶/₇ 5 fl. — Dn. Constantinu Sterie 187⁴/₅ 5 fl. — Dn. Iónu Lengeru advocatu tacs'a pre 187⁵/₆ 5 fl. — Dn. parochu Bart. Baiulescu tacs'a pre 187⁶/₇ 5 fl. — Dela biseric'a St. Nicolae tacs'a pre 187⁶/₇ 5 fl. — Dn. Iositu Puscariu, advocatu tacs'a pre 187¹/₂ 5 fl. — Dn. Dumitru Stanescu tacs'a de m. ord. nou pre 187⁷/₈ 5 fl. — Dn. I. B. Popu tacs'a pre 186⁴/₅ 5 fl. — Dn. comierciante Diamandi Manole tacs'a pre 186³/₄ 5 fl. — Dn. jude regiu Iosifu Popu tacs'a pre 187⁵/₆ 5 fl.

Cá tacse de membrii ajutatori dela dnii Iónu Bacica, I. A. Navrea, Nicolae Butmaloiu și Andronicu Andronie a cate 1 fl. v. a. la olalta 4 fl.

Sum'a 59 fl.

Din care suma s'au tramisu la asociat., numai 55 fl. v. a. Sibiuu in 20 Oct. 1877.

Dela secret. asoc. trans.

Post'a redactiunei. Absenti'a de 7 septemani a redactorului e caus'a, că a remasu datoriu cu respunsuri la mai multe scrisori. De altumentrea nu scimu, déca respectivii domni și amici ar' fi ajunsu pe siguru in possessiune respunsuriloru care li s'aru fi datu asta-data din alta tiéra.